

رهیافت‌هایی در فهم وقایع اخیر و راهبردهای مواجهه با آن

دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور؛ آبان ۱۴۰۱ ه.ش

یک: تحلیل کلی

ناآرامی‌های اخیر نگرانی‌های بسیاری را در میان دلسوزان کشور به وجود آورده است؛ بخشی از این نگرانی‌ها به ابعاد سیاسی و امنیتی مربوط می‌شود، اما با نگاهی عمیق‌تر به این اتفاق، می‌توان به وضوح متوجه ابعاد فرهنگی و اجتماعی آن شد. آنچه این ناآرامی‌ها را از نمونه‌های سابق متمایز می‌کند، تأکید جبهه معارض و کنش‌گران میدانی بر مسئله‌ای فرهنگی نظیر حجاب است، بر خلاف اعتراضات و آشوب‌های پیشین که بر امور سیاسی نظیر اتهام تقلب در انتخابات یا امور اقتصادی نظیر گرانی‌ها تمرکز داشت.

یکی از وجوه تمایز این وقایع، حضور گسترده نوجوانان در میدان عینی و عرصه‌های رسانه‌ای این وقایع است. نوجوانان امروز، اولین نسلی به شمار می‌روند که از بدو تولد، با رسانه‌های اجتماعی در تماس بوده و این رسانه‌ها نقش محوری در جامعه پذیری آنان ایفا کرده‌اند. این نسل که به آنها شهروندان بومی دنیای مجازی گفته می‌شود، از اطلاعات وسیعی برخوردار بوده و تجربه‌های زیسته متفاوتی نیز داشته‌اند؛ تفاوتی که می‌تواند فرصت یا تهدید باشد. فرد باید در دوران نوجوانی به سمت جوانی و مسئولیت‌پذیری و سازندگی حرکت کند. در واقع این دوره گذار از کودکی به جوانی است که باید فرد به سلامت و با مهارت گذر کند و در غیر این صورت با خیل جوانانی مواجه می‌شویم که به لحاظ سنی دوره نوجوانی را گذرانده‌اند، اما ویژگی‌های این دوره را هنوز با خود حمل کرده و آمادگی پذیرش مسئولیت را ندارند. آنچه این روزها شاهد آن هستیم به نظر بیشتر این جوان‌های نوجوان مانده است. مسئله عدم پذیرش مسئولیت است. باید دانست این جوان نوجوان مانده، در حال حاضر احساس بی‌تعلقی و بی‌مسئولیتی می‌کند. چرا که پیوندهای هویتی خود در جامعه از جمله خانواده گسترده، ارتباطات محلی و در نهایت حتی خانواده متمرکز را از دست داده است. نوجوان و جوان امروز را بیش از هر عامل دیگری، مصرف و فراغت ساخته است. این نوجوان یا جوان نوجوان مانده در اولویت باید شنیده شود و این شنیدن باید نمود داشته باشد. توجه کردن در این امر باید نمود خارجی داشته باشد و این مهم در راستای حمایت از نسل جوان و هویت دادن به او و اعتراض‌های او مهم قلمداد می‌گردد. مسئله‌ای که در حال حاضر در دانشگاه‌ها بروز پیدا کرده، جنبه‌ای از احساس شنیده نشدن است. دانشجویها علاقه داشتند به شنیدن و مهم شمرده شدن که نه فقط در برهه کنونی، بلکه همیشه باید مورد توجه قرار گیرد.

یکی از موارد پررنگ در وقایع اخیر، سایبرپایه بودن آن است؛ شبکه‌های اجتماعی نوین نقشی مهمی در پاندمیک شدن این اتفاقات ایفا کردند. موج سواری و تخلیه هیجان‌ها به صورت مقطعی و همراه با توده یکی از اصلی‌ترین ویژگی‌های این شبکه‌ها می‌باشد. در واقع کاربر این فضا به خصوص اینستاگرام با نوعی اجبار اجتماعی برای اعلام موضع‌گیری مواجه می‌شود، در حالی که بسیاری از آن‌ها معتقدند تشخیص حقیقت در این شبکه‌ها بسیار سخت و پیچیده است و بارها به اشتباه خود پی برده‌اند. دال‌های محوری گفتمانی در اینستاگرام عبارتند از ناامیدی از زندگی فردی و سیاه‌نمایی از وضع سیاسی و حاکمیت ایران و همچنین نمایش نوستالژی و دریغ‌وارانه از گذشته

ایران. آنچه در این میان مشترک به نظر می رسد عدم ثبات و سطحی بودن انگاره‌هاست که باعث می شود کاربرد دائماً در تلاطم و نمایش هیجان باشد.

همچنین باید به مشکلات و فشارهای اقتصادی نیز توجه داشت؛ آنچه موجب تشدید این نارضایتی‌ها شده، احساس گسترده بی عدالتی در دسترسی به منابع، ثروت و فرصت‌های شغلی است. با گسترش شبکه‌های اجتماعی و با افزایش تصاعدی هویت مصرف و نمایش دائمی؛ این فاصله طبقاتی بازنمایی بیشتری می شود و در نتیجه احساس سرخوردگی و ناامیدی بیشتری را برای کاربران فعال در این شبکه‌ها رقم می زند. از طرفی باید توجه داشت نسل میان‌دار این اعتراضات در دوران اوج تحریم‌های بین‌المللی و فشارهای اقتصادی پرورش یافته‌اند. ایده انقلاب اسلامی برای استقلال و مقاومت و دوری از همراهی با سیاست‌های استعماری و غیرانسانی برای این نسل، به نسبت کمی توجیه پذیر شده است.

جمهوری اسلامی ایران از ابتدای وقوع انقلاب با جریان‌های رسانه‌های معاند همراه بوده است و دائماً در شرایط مختلف برای برهم زدن آرامش کشور تلاش‌های جدی انجام داده‌اند. این تلاش‌ها تا زمانی که گسترش رسانه‌های اجتماعی محدود تر بوده است کمتر می‌توانست بر آحاد مردم اثر بگذارد، اما با افزایش رسش این رسانه‌ها، دامنه نفوذ و اثرپذیری و گستره مخاطبان هم بیشتر شده است. در حال حاضر با جریان‌های رسانه‌ای و حمله‌های شدید به آرامش افکار عمومی در حالی که هرگز اصل خبر ریشه در واقعیت ندارد، مواجهیم. این گزاره آن‌گاه با اثر گذاری بیشتر مواجه می‌گردد که رسانه‌های خودی و صدا و سیما هم، اعتماد مخاطب به خود را از دست داده است. مردم توقع دارند روایت اول در صدا و سیما گفته شود و باید سازمان و دیگر رسانه‌های داخل ایران بتوانند به این قدرت دست پیدا کنند؛ در غیر این صورت صداوسیما و سایر نظام‌های ارتباطی جبهه انقلاب، دائماً رویکرد انفعالی خواهند داشت. اگر فردی همزمان با ۱۰۰ خبر دروغ مواجه شود ولو آن که پاسخ تک تک آن‌ها در فضای وب موجود باشد، اما اثر خود را می‌گذارد. این مسئله از مواردی است که باید خود افراد توانایی جلوگیری از اخبار منفی و غلط را داشته باشند و گرنه در جلوگیری به معنای مسدودسازی راهی ناممکن و نامطلوب است.

دو: فهم جهان نوجوانان و مواجهه سیاستی با آن

۱- خانواده اصلی ترین پناه افراد و اولین کانون و بهترین فضا برای حل مسائلی است که برای افراد پیش خواهد آمد. یکی از نکاتی مهمی که باید از مسائل حاضر فهم کرد، تضعیف کارکردی نهاد خانواده است. دولت باید تا می تواند در راستای تقویت این مهم گام بردارد و سیاست های حمایتی در اولویت باید انجام پذیرد.

۲- شنیدن صدای جوانان و نوجوانان برای فهم مطالبات آن ها؛ برخی از اعتراض های آن ها قابل اعمال است و برخی دیگر هم خیر. از طرفی دیگر با حضور مسئولین در دانشگاه ها، دانش جویان این مهم انگاشته شدن را فهم می کنند. البته اساتید هم باید الفاظ رکیک و شعارهای ساختارشکنانه را محکوم کنند.

۳- تقویت هویت های محلی و بومی و تلاش برای اعطای هویت های بزرگ به نوجوان که در حقیقت نوجوان تمایل دارد خود را متعلق به گروهی بداند و برای آن کار کند. باید توجه داشت این هویت های بومی و صنفی باید گسترده باشد تا بتواند عموم نوجوان ها را با سلیق مختلف جذب کند از تقویت هویت مساجد تا هویت های شغلی و خیریه ها و کانون پرورش فکری کودک و نوجوان همه در تکمیل این پازل موثرند. در این راستا باید رویداد های اساطیری و حکمت های ایرانی با اولویت و پیش دستانه سناریو نگاری انجام گردد و اقدام به احیای این سنت های باز آفرینی شده در تقویت نشاط اجتماعی و بازنمایی وسعت دید انقلاب اسلامی در احترام گذاشتن به افکار عمومی قابل ارایه است. لازم به ذکر است این رویدادها دارای وجوه بین المللی هم هست که در شرایط فشار های حقوق بشری در ایران می تواند نقش مهمی ایفا کند.

۴- تمرکز بر تولید سریال های با موضوع پرونده های مرتبط نظامی و امنیتی می تواند در سرگرم کردن همراه با آگاهی مردم نقش بسزایی داشته باشد و همین امر موجب عادی انگاری شدن فضا و بازگشت به زندگی طبیعی می باشد. سریال و فیلم سینمایی هم موجب همراه شدن هنرمندان می شود هم می تواند در همراه سازی عموم جامعه اثر مثبت خواهد داشت.

۵- تلاش برای ساخت روایت اول از اتفاق ها که در نتیجه حاکمیت را برای بسیاری از اعمال توجیه می سازد که چرا در این موقعیت یک عملی از ضابط سر زده است. از مواردی که بهتر است ولو با مراعات های خاص اعلام گردد مواردی از تخلف ضابطان و گزارشی از برخورد با آن ها که عامل دلگرمی مردم به حاکمیت است. البته به هیچ عنوان این سیاست نباید منجر به لطمه به حیثیت و اعتبار این نهادها باشد.

۶. در خصوص حضور نوجوانان در این اغتشاشات، تا حدودی اغراق صورت گرفته است. باید از بزرگ نمایی ها و نتیجه گیری های احتمالی نسبت به روی گردانی این نسل به انقلاب اسلامی ملت ایران پرهیز داشت.

۷. نوجوانی از اساس همیشه دوره ای پر التهاب بوده است. نوجوان فی نفسه ایده آل گرا و معترض است و روحیه انتقادی دارد. نوجوان تجربه ندارد و این ممکن است عمق عمل را از او بگیرد. نوجوان گاهی از تعادل رفتاری برخوردار نیست و احساسات ممکن است بر او غلبه کند یا به پرخاش منجر شود. در نتیجه نوجوانان همواره بهترین طعمه برای تهییج احساسات و سوء استفاده های سیاسی به شمار می

روند. در چنین شرایطی، چنانچه فضا را برای تهییج احساسات نوجوانان توسط افرادی با اغراض سیاسی باز بگذاریم، دور از انتظار نیست که آنان از نوجوان به مثابه عروسکی کوکی در خیابان ها سوء استفاده کنند.

۸. فرهنگ امری پویاست و در طی زمان تغییر می کند، حال با توجه به ابزارهای رسانه ای جدید و گسترش تعامل بین جوامعی با زبان ها و فرهنگ های متفاوت، سرعت گرفتن تحولات فرهنگی امری بدیهی است. در این شرایط، باید از ریشه های عمیق و بی بدیل فرهنگ ایرانی اسلامی محافظت شود اما به طور کلی باید تفاوت ها و تحولات را پذیرفت. شکاف نسلی به طور طبیعی در میان نسل های گوناگون جوامع بشری وجود داشته و دارد و اختلافاتی که میان نسل ها به چشم میخورد فی نفسه امری منفی نیست. پس باید نوجوانان را با جهان خودشان فهم کرد و از قضاوت و ارزش گذاری فاصله گرفت.

۹. دسترسی ها و امکان های نوجوان امروز از همیشه بیشتر است. همواره ساختارهای اجتماعی نظیر خانواده و مدرسه، بر انتخاب های نوجوان غلبه داشته اند و نوجوان گرچه به آرامی در تکاپوی کسب استقلال و ابراز وجود بود، اما هیچگاه مانند امروز فضا را برای این بروز اجتماعی آماده نمی دید. اما امروز، به واسطه فضای مجازی، نوجوانان از امکان بروز اجتماعی و انتخاب های گسترده برخوردار بوده و خودبنیادتر هستند. این امر باعث شده است که آنان زودتر و بیشتر از نسل های پیشین، دست به کنشگری و ابراز وجود بزنند.

۱۰. با پذیرش این پیش فرض که ما با نوجوانان خودبنیاد که از توان وسیعی برای ابراز خود برخوردارند، مواجه هستیم، می توان با رویکردی منتقدانه به رویکرد دستگاه های فرهنگی نسبت به این نسل نظر انداخت. جریان های فرهنگی در امتداد تجربه مواجهه با نسل های قبل، تا کنون با نوجوانان این نسل نیز به صورت بالا به پایین و یکسویه مواجه شده اند. حال آن که این جریان یک طرفه، در فضایی که انتخاب ها برای نوجوان گسترده است، این تصور را در او شکل می دهد که این جریان های فرهنگی قصد دارند قدرت انتخاب را از او بگیرند. به بیان دیگر نوجوان امروز هر جا حس کند برای او برنامه و قصدی از پیش تعیین شده وجود دارد، از آن فاصله می گیرد. در چنین فضایی، کاهش اثربخشی تلاش های فرهنگی و رسانه ای جمهوری اسلامی در نسبت با این نوجوانان دور از انتظار نیست. در نتیجه می توان دلیل فاصله ای که ممکن است در افراد این نسل نسبت به آرمان های جمهوری به وجود آمده باشد را فهم کرد. در چنین شرایطی تغییر رویکرد دستگاه های فرهنگی داخلی و اتخاذ رویکرد گفتگوی دو سویه می تواند این نسبت را بهبود بخشد.

۱۱. نوجوان امروز، تحت تأثیر جامعه متکثر و چندفرهنگی که در فضای مجازی با آن مواجه بوده است، از هویتی متکثر و چندگانه برخوردار است. از این ویژگی به هویت موزاییکی نیز تعبیر می شود. او فرهنگ را نه به عنوان امری یکپارچه و مربوط به هم، که به عنوان بخش هایی مجزا و بی ارتباط به یکدیگر درک می کند. این ویژگی دو نتیجه را در بر خواهد داشت: اولاً دوگانگی های فرهنگی در نظر او به نسبت نسل های قبلی چندان رنگی ندارد و به تفاوت ها قائل است، ثانیاً باورهای فرهنگی او تعمیم یافته نیست، به عبارت دیگر تأیید یا رد بخشی از یک باور فرهنگی به معنای تأیید یا رد ایدئولوژی حاکم بر آن نیست. پس اگر در بخش هایی از ارزش های فرهنگی یک نوجوان اشکالاتی وجود دارد، این اشکال را نمی توان به نظام فرهنگی و ارزشی حاکم بر رفتارهای او تعمیم داد.

۱۲. نوجوان امروز، بیش از نوجوانان دهه های قبلی خود از تجربیات گوناگون برخوردار است و این فرصتی است که رسانه های دیجیتال در اختیار او قرار داده اند. اما این فرصت، با کاستی هایی نیز همراه بوده است. مهمترین کاستی این نوع تجربه آنست که با پیامد همراه نیست. چنانکه برخی لذت سینما را با لذت تماشای برف از پشت پنجره مقایسه کرده اند. نوجوان در بازی های رایانه ای، گویی خود دست

به پر خطرترین تجربیات می زند، بی آنکه پیامد این تجربه دامن او را نیز بگیرد. در فضای مجازی نیز همین گونه است و نوجوان بی آنکه ادب حضور را درک کند، می تواند آزادانه به ابراز هر نظری دست بزند بی آنکه پیامدی داشته باشد. حال این تجربه بی پیامد و غیر واقعی، ممکن است در فضای واقعی نیز توجه او را از پیامدهای عمل خود منحرف کند. در نتیجه نوجوان ممکن است دچار اشتباه محاسباتی شده و دست به رفتارهای نادرست بزند. در چنین شرایطی نوجوان متوجه پیامدهای مختلفی که اعتراض او می تواند برای آرامش و امنیت جامعه داشته باشد نخواهد بود. در این شرایط نهادهای فرهنگی جامعه، از خانواده گرفته تا رسانه، باید تلاش خود را بر انداز نوجوانان و جلب توجه آنان به پیامدهای احتمالی اغتشاشات بگذارند.

۱۳. نوجوان در جامعه ای زندگی می کند که همه چیز وجه مصرفی و کالایی دارد. در چنین جامعه ای، حتی وقایع فرهنگی و سبک زندگی نیز نه از ارزشی ذاتی، که ارزشی مصرفی برخوردار است. نوجوانی که در چنین جامعه ای تربیت می یابد، بسیاری از کنش های خود را نه از جنبه بینشی، که از جنبه نمایشی انجام می دهد. به عبارت دیگر او که به این جنبه نمایشی و مصرفی کنش ها نیز به طور ناخودآگاه مسلط است، به اعتراضات تند خود نه به عنوان مطالبه، بلکه فراتر از هر چیز به عنوان فیلم یا عکسی دارای ارزش های خبری نگاه می کند. در نتیجه بیشتر رفتارهای اعتراضی که توسط او بروز پیدا می کند، جنبه مصرف رسانه ای در آن غلبه دارد. از همین رو برخی از هیجاناتی که در این چند روزه در فضای مجازی از جانب نوجوانان می بینیم، برای چند ثانیه و دقیقه اتفاق می افتد چرا که جنبه نمایشی و نمادین دارد.

۱۴. در زمانه ای زندگی می کنیم که لایک خوردن و تأیید گرفتن از اهمیت بالایی برخوردار است و چه بسا نقش محوری را در کنش افراد دارد. در چنین شرایطی، ماریچ سکوت بسیار بیش از همیشه نقش ایفا می کند. جایی که فرد در نتیجه فشار گروه، شهامت ابراز مخالفت ندارد و تحت تأثیر تصویری که از گروه در باور او شکل گرفته است دست به کنش می زند. در چنین فضایی، حضور سلبریتی ها و فشار اجتماعی موجود در شبکه های اجتماعی و مدرسه اهمیت می یابد. در شرایط فعلی که دشمنان تمام تلاش خود را در شکل دادن به این تصور که اکثریت مردم در اعتراض هستند به کار بسته اند، بخشی از مخالفت نوجوانان هم نه از یک عمق ایدئولوژیک یا اعتراض، که از ترس فشار اجتماعی و فرار گرفتن در موضع انفعال نشأت می گیرد. به عبارتی ماریچ سکوت می تواند به همراهی توأم با جبر منجر شده باشد. در چنین فضایی، شکستن این ماریچ سکوت بسیار مهم است. شکستن ماریچ سکوت می تواند با تلاش در جهت نمایش تصویری درست و جامع از جامعه امروز ایران و مقابله با اغراق صورت گرفته توسط رسانه های معاند رخ دهد.

۱۵. امروزه اندیشمندان حوزه علوم اجتماعی از تورم نوجوانی سخن می گویند. تورم نوجوانی به این معناست که انسان امروز، زودتر از گذشته به دوره نوجوانی پا گذاشته و دیرتر از آن خارج می شود. تا جایی که در تعریف های متأخر جهانی، بازه سن نوجوانی تا ۲۸ سالگی گسترده شده است. په بسا در کشور ما به دلیل شرایط اقتصادی بتوان این تعریف را تا سنین بالاتر نیز گسترش داد. این تورم نوجوانی از این روست که نوجوان دیرتر استقلال پیدا می کند و به عبارت دیگر دیرتر مسئولیت پذیر می شود. مسئولیت باعث می شود که فرد نگران مسائل پیرامونی خود شود و رفتارهای عاقلانه تری از خود بروز دهد. در واقع مواجهه امروز ما با نوجوانان و جوانانی است که در آنان کمتر شاهد مسئولانه رفتار کردن هستیم. در نتیجه پیوندهای اجتماعی فرد ضعیف تر می شود و خودمحورتر دست به کنش می زند. اگر نوجوان خود را مسئول و سهامدار کشور بداند، همواره منافع خود را در جهت منافع کشورش خواهد دید و هیچگاه به آن صدمه نخواهد زد.

۱۶. در فضای فرهنگی امروز ما، منابع هویت بخش نوجوان رفته رفته کم رنگ تر شده و به منابع رسانه ای و منابع جنسی هویت بخش تبدیل شده است. نوجوان امروز، به تاریخ، فرهنگ، سرزمین، ملیت و وطن خود تعلق هویتی کمتری دارد و برای ارجاع های هویتی، به مواردی دیگری که غالباً داشته های فیزیکی و مادی اوست ارجاع می دهد. حال آنکه هویت ملی، همواره یکی از غنی ترین عناصر هویت بخش ملت ها به شمار رفته و می تواند ضامن اقتدار و پیشرفت آن ملت باشد. دشمن تلاش کرده است تا در برابر دیدگان نوجوان ما، گذشته ای خوب، حالی نامعلوم و آینده ای پر آشوب را نشان داده و به این وسیله او را از تعلقات هویتی خود بیشتر جدا کند. در مقابل باید واقعیت تاریخی گذشته را به او گوشزد کرد و نقاط تاریک و روشن آن را برای او تبیین کرد. از طرفی باید برای نوجوان، تصویر روشنی از ایران فردا به نمایش گذاشت. فردای این ویرانی ها و اغتشاشات که سراسر تاریک است، و فردای روشنی که می توان ساخت.

۱۷. تمامی موارد فوق الذکر، نباید به عنوان عواملی در نفی فضای مجازی و لزوم جلوگیری از حضور نوجوانان در این فضا تلقی شوند بلکه نشان دهنده مسئولیت دو چندان دستگاه های رسانه ای و فرهنگی جمهوری اسلامی و مشکل تر شدن عرصه کار فرهنگی و رسانه ای در عصر حاضر است. فعالان جبهه فرهنگی و رسانه ای انقلاب می بایست با علم به این موارد و آشنایی با زبان متناسب با آن، با تلاش دو چندان به کار فرهنگی نسبت به نوجوانان دست بزنند.

سه: پیامدهای فرهنگی تداوم مسدودسازی شبکه های اجتماعی

با توجه به مسدودسازی اینستاگرام و واتس آپ در پی ناآرامی های اخیر، واکنش های متفاوتی به این موضوع ابراز شده است. در حال حاضر می توان با اندکی تسامح گفت که شاهد دو جبهه کلی از منتقدان تداوم مسدودسازی پلتفرم ها (خصوصاً اینستاگرام) - با اشاره به پیامدهای اقتصادی - و حامیان آن - با اشاره به پیامدهای امنیتی - هستیم. آن چه در این میان کمتر مورد توجه قرار می گیرد، ابعاد فرهنگی، اجتماعی و هویتی موضوع است که در نوشتار پیش رو، مختصراً به آن پرداخته خواهد شد.

۱- هنگامی که جامعه دچار التهاب و اختلال روانی-اجتماعی می شود، یکی از مهم ترین راهبردها، بازگرداندن جامعه به زندگی روزمره از طریق برجسته سازی فرایندهای کارکردی و دفع عوامل التهاب زاست؛ اما با تداوم مسدودسازی شبکه های اجتماعی و پیام رسان ها، مرتباً به آحاد مردم هشدار می دهیم که ببینید وضعیت هنوز اضطراری است! و عملاً اجازه نمی دهیم تا روان جمعی، به شرایط عادی بازگردد.

۲- انسداد اینستاگرام، باعث می شود تمامی افراد مایل به استفاده از این شبکه، درگیر اختلال دسترسی شده و مجبور به استفاده از فیلترشکن شوند؛ بنابراین ما عملاً عامل نظارت ناپذیری زیست مردم در فضای مجازی شده ایم. اگرچه تلگرام با مکانیسم پروکسی های درونی، ضرورتی برای استفاده از فیلترشکن ایجاد نمی کرد، اما مسدودسازی تلگرام نیز در همان ابتدا موجی از گسترش فیلترشکن ها را به راه انداخت و مسدودسازی اینستاگرام، باعث شد تا آحاد مردم، از کوچک و بزرگ، نوجوان و کهنسال، مذهبی و غیرمذهبی مجبور به استفاده از فیلترشکن ها شوند. خوب است تا مقایسه ای بین درصد افرادی که چند سال پیش از فیلترشکن استفاده می کردند با درصد افرادی که در حال حاضر از فیلترشکن استفاده می کنند، صورت گیرد. این که چرا آمار استفاده از فیلترشکن ها در چند سال گذشته به شکل سرسام آوری افزایش یافته، یکی از مهم ترین سوالاتی است که حکمرانان فضای مجازی باید به آن پاسخ دهند. البته در حال حاضر علاوه بر مسدودسازی خود شبکه ها، شاهد اختلال در فیلترشکن ها نیز هستیم که این مورد دسترسی را برای عموم کاربران دشوارتر کرده و ضمن ایجاد تنش روانی و تحریک اعصاب جامعه، تشدید نفرت و التهاب اجتماعی، هزینه کنش را بالا می برد.

۳- نوجوانان و جوانان امروز در ایران و جهان، مشتاق هویت های جهانی و فراملی هستند که بخش عمده ای از این اشتیاق با ارتباطات روزمره در بازی های آنلاین، مصرف محصولات فرهنگی-رسانه ای کشورهای دیگر و زیست در شبکه ای از تعاملات بین المللی نظیر دنبال کردن شخصیت های مشهور خارجی پاسخ داده می شود. تلقی این افراد که اصلاً هم کم شمار نیستند از مسدودسازی بسترهای ارتباطی نظیر اینستاگرام، این است که به دنبال نبود کردن هویت آن ها هستیم.

۴- نگرانی امنیتی و احساس خطر از اینستاگرام، مسئله حاکمیت است، ولی آیا عموم مردم و خانواده ها هم چنین احساس خطری دارند؟ در این شرایط مردم احساس می کنند که نظام برای امنیت خودش اقدام به فیلترینگ کرده است. توجه کنید که برای اکثر کاربران، اینستاگرام بیشتر بستری برای جریان زندگی روزمره و تعاملات اجتماعی نظیر خرید و فروش، روابط خانوادگی و دوستانه، سرگرمی و فراغت و ... است. (بر اساس آمارهای منتشر شده به طور میانگین بیش از ۶۰ درصد صفحات دنبال شده توسط هر فرد، خصوصی و به اصطلاح «پرایوت» است.) در این حالت، تلقی عموم از تداوم مسدودسازی پلتفرم ها، دخالت حکومت در شخصی ترین ابعاد زندگی فرد خواهد بود.

۵- وقایع اعتراضی و ناآرامی‌های سال ۹۶ و ۹۸، ژنوم اقتصادی داشتند؛ لذا مسدود شدن تلگرام، بهای آن مطالبه تلقی می‌شد، ولی در حال حاضر، بخشی از اعتراضات و ناآرامی‌های اخیر -لااقل در برخی روایت‌ها- فرهنگی است؛ بنابراین با توجه به عدم اقتناع افکار عمومی نسبت به تداوم مسدودسازی اینستاگرام و سایر شبکه‌های اجتماعی و پیام‌رسان‌ها) بیش از ۸۰ درصد مخالف بر اساس آخرین نظرسنجی‌ها)، تداوم این سیاست، به معنای تأیید ایده عدم گفتگوپذیری و اقتدارگرایی نظام بوده و باعث قطع امید از آن خواهد شد.

۶- در حال حاضر عموم مردم گمان می‌کنند مسدودسازی اینستاگرام و واتس‌آپ، موقتی بوده و واکنشی به ناآرامی‌های اخیر است؛ اگر افکار عمومی متوجه شود که این مسدودسازی قرار است همیشگی باشد، حتماً با موج گسترده و عمیقی از نارضایتی عمومی و زوال سرمایه اجتماعی نظام، حتی بین عده زیادی از طرفداران، مواجه خواهیم شد؛ مخصوصاً این که شخص رئیس محترم جمهور در ایام انتخابات، بارها نسبت به فضای اینستاگرام، بازخورد مثبت نشان داده و صراحتاً اعلام کرده بودند که اینستاگرام را مسدود نخواهند کرد. ترند شدن هشتگ‌هایی نظیر #رئیس-قولت-یادت-نره! در همین راستا بوده و در صورت تداوم مسدودسازی اینستاگرام، اقتدار دولت به شدت دچار خدشه خواهد شد.

۷- تداوم مسدودسازی اینستاگرام، تشدید قطبی شدن جامعه را در پی دارد؛ چرا که باعث می‌شود برخی از وفاداران انقلاب، از این پلتفرم بیرون بیایند و دوقطبی دیگری مبتنی بر حاضرین در شبکه‌های اجتماعی داخلی و خارجی نیز به قطب‌های قبلی جامعه اضافه شود. یکی از تبعات این اتفاق، ایجاد توهم خاص بودگی و همه‌گیری برای منتقدین، مخالفین و براندازانی است که در اینستاگرام و شبکه‌های خارجی باقی مانده‌اند. (پدیده اتاق پژواک) ضمناً حضور وفاداران در این فضا، باعث تمسخر و بی‌معنایی فعالیت آن‌ها خواهد بود، چه این که گفته خواهد شد می‌خواهند از ساختاری دفاع کنند که حضور خودشان را ممنوع کرده است.

۸- مسدودسازی شبکه‌های اجتماعی، در بلندمدت شدنی نیست؛ چه این که از طرفی فناوری‌های جدید اینترنتی مثل استارلینک و از طرفی مهارت روزافزون جامعه ایرانی در استفاده از فیلترشکن‌ها و سایر راه‌های دور زدن فیلترینگ، در حال حاضر نیز، موفقیت سیاست مسدودسازی را به چالش کشیده است. در این رابطه می‌توان به فرایند مسدودسازی تلگرام و پیامدهای آن اشاره نمود. لازم است ضمن مطالعه دقیق مواجهه سلبی گذشته با تلگرام، نمونه‌های موفق مثل مهاجرت از وایبر به تلگرام نیز بررسی شود. مهاجرت، یک راهبرد مهم و مطلوب است، ولی آدابی دارد و فقط با روش‌های نرم و مبتنی بر ایجاد مزیت و رقابت‌پذیری ممکن خواهد بود، ضمن این که سرمایه اجتماعی نظام نیز به عنوان کلان‌متغیر دخیل در این مسیر تأثیرگذاری عمده‌ای دارد. مهاجرت نرم در شرایط فوق‌العاده و غلبه رویکرد امنیتی امکان‌پذیر نیست، بلکه باید سراغ سازوکارهای شناختی، فرهنگی و درونی رفت.

چهار: بسته سیاستی اقدامات پیشنهادی

سیاست یکم	تقویت هویت دانش آموزان برای همراهی با نظام ارزشی-هنجاری جامعه اسلامی با توجه به تغییرات و تحولات اجتماعی و جمعیتی
دستگاه محوری	وزارت آموزش و پرورش
راهبردها	<p>(۱) توجه به بعد تربیتی دانش آموزان و فراهم کردن امکان استفاده آموزش و پرورش از امکانات فرهنگی و خدماتی دستگاه‌های مختلف و حوزه های علمیه</p> <p>(۲) افزایش سرانه فضای آموزشی در جهت کاهش تراکم کلاس های درس ۳۰ تا ۵۰ نفره</p> <p>(۳) پشتیبانی از معیشت، شان و منزلت معلمان و اجرای نظام رتبه‌بندی</p> <p>(۴) مدیریت بازنمایی رسانه‌ای مسائل مرتبط با معلمان مانند طرح بحث ناکارآمدی آموزش و پرورش، افزایش حقوق و ...</p> <p>(۵) تقویت رقابت علمی، فرهنگی، هنری و ورزشی بین دانش آموزان و پرهیز از دو قطبی سازی</p> <p>(۶) تقویت سواد رسانه‌ای و سواد مجازی دانش آموزان و خانواده های آن‌ها و پیوند مستند برای ایجاد هوشیاری اجتماعی نسبت به توطئه و استفاده ایزاری از دانش آموزان</p> <p>(۷) ایجاد سازوکار توسعه مسئولیت های اجتماعی به مدارس و دانش آموزان و کارهای داوطلبانه برای رسیدگی به نیازمندان و محرومان</p> <p>(۸) واگذاری اختیار تعطیلی تدریجی کلاس‌های درسی در لکه‌های آموزشی به مدیران مدارس و ممانعت از ورود افراد غیر دانش آموز به لکه های آموزشی توسط فراجا</p> <p>(۹) تداوم استفاده درست، مؤثر و ترکیبی از ظرفیت سامانه شاد</p> <p>(۱۰) افزایش بودجه کیفیت بخشی به آموزش و پرورش توسط سازمان برنامه و بودجه</p> <p>(۱۱) حذف مسئولیت اجرایی و پشتیبانی مدیران آموزش و پرورش از سطح وزارت تا سطح مدیریت مدارس (سرویس، لباس، خدمات، عمرانی و ...) جهت تمرکز آنها بر ابعاد تربیتی دانش آموزان</p>
عاجل	<ul style="list-style-type: none"> مدیریت فعالیت معلمان به عنوان مرجع دانش آموزان با تاثیر فعالیت مجازی آنها در رتبه بندی تالیف کتاب آموزشی سواد رسانه یی با تاکید بر اصلاح محتوای ویکی پدیا و دیگر منابع مرجع توسط این این قشر کنترل کنش های هیجانی دانش آموزان(خصوصا دختران در مقوله حجاب) با درگیر کردن خانواده ها
پایه	<ul style="list-style-type: none"> احیا و تقویت بخش پرورشی در مدارس ایجاد رویدادهای فرهنگی، هنری و ورزشی دانش آموزی با رویکرد رقابتهای استانی، منطقه یی و ملی

سیاست دوم	توانمند سازی مدیریتی دانشگاه ها علی الخصوص دانشگاه های مادر در مواجهه با بحران ها با تاکید بر تقویت گفتمان عقلانیت و بعد فرهنگی دانشگاه ها
دستگاه محوری	وزارت علوم، تحقیقات و فناوری- نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه ها
راهبردها	<p>(۱) محدود کردن مواجهه انتظامی و امنیتی و تقویت اقدامات فرهنگی و اقناعی</p> <p>(۲) محوریت روسای دانشگاه در مدیریت ابعاد مختلف رویدادهای خاص امنیتی</p> <p>(۳) ساماندهی و توسعه فعالیت‌های باز سیاسی و اجتماعی در دانشگاه ها برای احیای تقویت فضای اقناعی و گفتگویی</p>

<p>۴) حمایت از ایجاد خانه گفتگوی دانشجویی و حمایت از کرسی های آزاد اندیشی با استفاده از ظرفیت اساتید متعدد و تشکل های دانشجویی همسو در جهت تقویت جهاد تبیین در فضای دانشگاهی</p> <p>۵) تقویت مأموریت فرهنگی و اجتماعی دانشگاه ها با استفاده از ظرفیت دستگاه های اجرایی و فرهنگی</p> <p>۶) جهت دهی بودجه های مسئولیت اجتماعی سازمان های دولتی، شرکتهای دولتی و خصوصی با سازوکار تشویقی با هدف جذب دانشجویان به فعالیتهای اجتماعی و تقویت روحیه مسئولیت پذیری و کمک به محرومین و نیازمندان</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • تبدیل عرصه دانشگاه به محل اولیه اعتراضات مدنی در راستای برجیدن این اعتراضات از خیابان با فرض عدم برخورد امنیتی و انتظامی با دانشگاه و اعطای اختیارات به روسای دانشگاههای اصلی • درگیر کردن خانواده دانشجویان برای کنترل دانشجویان رادیکال و تداوم آموزشهای علمی و جلوگیری از ایجاد خلل در کارکردهای اصلی دانشگاه 	<p>عاجل</p> <p>اقدامات</p>
<ul style="list-style-type: none"> • تقویت و احیا تشکلهای اصیل دانشجویی • احیا و تقویت اساتید دانشگاهها در مرجعینهای عمومی • ایجاد و تقویت رشته های تخصصی مرتبط با مدیریت بحران، صلح و حل منازعه و مدیریت تضاد 	<p>پایه</p>

<p>توجه به مسائل زنان و خانواده و اقدامات اساسی برای ایجاد ظرفیت دانشی و معرفتی، انگیزه ای و عاطفی و امور مرتبط با نیازهای زندگی سالم و الهی</p>	<p>سیاست سوم</p>
<p>معاونت زنان و خانواده رئیس جمهور- شورای فرهنگی و اجتماعی زنان و خانواده</p>	<p>دستگاه محوری</p>
<p>۱) تقویت حضور رسانه ای بانوان دانشمند و اندیشمند و بازنمائی توان علمی زنان مسلمان برای الگوسازی های مثبت و اثرگذار</p> <p>۲) افزایش سواد دینی و فرهنگی و اجتماعی دختران دانش آموز و دانشجو</p> <p>۳) پرهیز از رفتار غیرمسئولانه و برجسب زنی به فعالان و مطالبات اجتماعی زنان</p> <p>۴) ارتقا و آموزش مهارتهای ارتباطی و سواد رسانه ای در خانواده با تاکید بر تحولات حوزه رسانه و ارتباطات از طریق رسانه ملی، مدارس، دانشگاه ها و بسیج و مساجد کشور</p> <p>۵) حمایت از ایجاد انجمن ها و سمن های میانجی بین جامعه زنان و نظام جمهوری اسلامی ایران اعم دولت، مجلس و نظام قضائی کشور</p> <p>۶) تقویت حضور بانوان در سطوح بالای مدیریتی</p> <p>۷) توجه کانونی به ابعاد بین المللی و حقوق بشری زنان و حضور نمایندگان جمهوری اسلامی ایران در نهادهای بین المللی مربوطه جهت اشراف بر مسائل و تبیین و ترویج جایگاه زنان و خانواده در جمهوری اسلامی ایران</p> <p>۸) تمهید ساختارهای حمایتی خانواده محور و تشویق خدمات خیریه و وقف برای تسهیل ازدواج، تامین مسکن و اشتغال از طریق کمک های مردمی و مشارکت دادن خیرین</p> <p>۹) امکان بهره مندی خانواده ها از امکانات سازمان های دولتی برای تفریح، سرگرمی و اوقات فراغت</p>	<p>راهبردها</p>
<p>-</p>	<p>عاجل</p>
<ul style="list-style-type: none"> • اصل اشتغال جوانان خصوصا زنان به عنوان مسئولیت اجتماعی • امکان استفاده خانواده ها از امکانات و زیرساختهای دولتی برای تفریحات خانوادگی و... 	<p>پایه</p> <p>اقدامات</p>

<ul style="list-style-type: none"> • تخصیص یارانه سفرهای زیارتی سیاحتی برای خانواده های ایرانی 			
سیاست چهارم	تقویت امیدآفرینی، اعتماد و تعلق ملی و حس عضویت اجتماعی با تاکید بر نسل نو		
دستگاه محوری	صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی		
راهبردها	<p>(۱) تقویت نگاه ملی و شعار ایران برای همه ایرانیان و همه اقوام ایرانی</p> <p>(۲) تقویت اعتماد مردم به نظام جمهوری اسلامی از طریق اصلاح ذهنیت منفی مردم و تبیین دستاوردهای نظام و تقویت پاسخگویی نهادهای رسمی در مقابل مردم</p> <p>(۳) تقویت زمینه های افزایش امید و نشاط اجتماعی در جامعه و به رسمیت شناختن هیجان های اقتضایی جوانان</p> <p>(۴) ایجاد سکوهایی پر جاذبه و قابل رقابت با رسانه های اجتماعی معروف جهان با عملکرد کارآمد و کاربرپسند، حداقل در دو ظرفیت رسانه های ارتباطی تبادل پیام (پیام رسان ها) و رسانه های چند منظوره و چند رسانه ای شبکه اجتماعی</p> <p>(۵) ایجاد حساسیت ملی نسبت به یکپارچگی ایران و تامین امنیت و سلامت اجتماعی</p> <p>(۶) کنترل و کاهش انتظارات فزاینده ی مردم و جلوگیری از تقویت احساس وجود افراد و گروه های مافیایی و فاسد در حاکمیت</p>		
اقدامات	<ul style="list-style-type: none"> • حضور وزرا و مسولین تراز اول کشور در سطح دانشگاهها و عرصه عمومی و رسانه یی برای پاسخگویی و مواجهه به مردم با رعایت سعه صدر و اصول نوین ارتباطات • تولید یک پروژه ملی ملموس به عنوان پروژه اصلی دولت مستقر • پرهیز از بزرگ نمائی خطاهای جامعه هنری و ورزشی که از جاذبه های اجتماعی ملی برخوردار هستند. • ساماندهی و رونق بخشی به جشنهای و اعیاد ملی و مذهبی و تعریف روزهای خاص در سال برای جشن های عمومی و اجتماعی • جلوگیری از تولید و انتشار محتواهای قطبی سازی اجتماعی و مولد نفرت • اصلاح قواعد کنشگری سیاسی و به رسمیت شناختن سلايق مختلف ذیل قواعد جدید تعریف شده. 	عاجل	
		پایه	
سیاست پنجم	ابتکار عمل در روایت سازی و بازسازی مرجعیت اجتماعی		
دستگاه محوری	صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و مرکز ملی فضای مجازی		
راهبردها	<p>(۱) پذیرش تغییر پارادایم رسانه ای و دوری از محافظه کاری و اتخاذ صراحت لهجه و رعایت قید زمان و اهمیت نشر خبر اول در روایت سازی از مسئولان مربوطه</p> <p>(۲) هماهنگی بین دستگاههای رسانه ای، روابط عمومی سازمانها و افراد رسانه ای تاثیرگذار برای ارائه روایت بدون تناقض</p> <p>(۳) پشتیبانی از روایت معیار با استفاده از ظرفیت بسیجیان با تحصیلات بالا و طلاب خواهر برای فعالیت در شبکه های اجتماعی</p> <p>(۴) طراحی و برنامه ریزی پیوسته برای اقناع افراد اثرگذار و مراجع اجتماعی در نحوه ورود به روایت های واگرا و قطبی ساز</p>		

<p>(۵) تقویت گروه های مرجع اصیل نظیر روحانیت، اساتید دانشگاه ها، معلمان و کارآفرینان</p> <p>(۶) تقویت سواد مجازی عمومی منجر به شکل گیری سواد تحلیلی برای تشخیص روایت های دروغ</p>		
<ul style="list-style-type: none"> • شکل دهی ارتش سایبری با استفاده از خانمهای خانه داری بسیجی با تحصیلات عالی و حوزه خواهران (با هدف پایین آوردن ایران انترنشنال و مدیریت روایت معیار) • اقناع افراد اثرگذار فضای مجازی با تحلیل و منابع دیگر • تهیه شیوه نامه و استاندارد انتقال رویدادهای رخ داده که قابلیت برانگیختگی احساسات عمومی را دارد به نهاد مرجع و اتخاذ تصمیم راهبردی کمتر ۲۴ ساعت بعد از رخداد برای نحوه روایت سازی و تقسیم کار دستگاہی • تهیه محتوای آموزشی و مدیران سطح بالای کشور در حوزه مدیریت و اقناع افکار عمومی • استفاده از ابزارهای فناورانه و فناوریهای نرم و خلاق برای انتشار و حمایت از روایت معیار 	عاجل	اقدامات
<ul style="list-style-type: none"> • راه اندازی رسانه های سیاسی و اجتماعی جریانات و گروههای متنوع تابع قوانین ملی 	پایه	

<p>به حساب آوردن مسائل و مطالبات اجتماعی و تسهیل حق اعتراض رسمی</p> <p>وزارت کشور - شورای امنیت کشور</p>		سیاست ششم
		دستگاه محوری
<p>(۱) رسمیت بخشیدن به درخواست اعتراض و برگزاری اعتراضات با موضوع مشخص، زمان مشخص و مکان مشخص و فرهنگ سازی برای مراجعه و درخواست رسمی اعتراض</p> <p>(۲) طراحی و ایجاد فضای گفتگو و اعتراض مدنی برای جوانان به صورت متکثر با رعایت ملاحظات قانونی</p> <p>(۳) تقویت بستر مشارکت جناح های سیاسی موافق نظام در مدیریت های کلان کشور</p>		راهبردها
<ul style="list-style-type: none"> • شکل گیری گفتگوهای ملی و تقویت حوزه عمومی بحث و گفتگو در باب موضوعات و مسائل مختلف در راستای تولید وفاق و انسجام اجتماعی از طریق راه اندازی خانه ملی گفتگوی آزاد و شعبه های آن در دانشگاه های کشور • آموزش های مهارتی به نیروهای انتظامی و امنیتی برای استفاده از روش های موثر در کاهش بحران از طریق رفتار و کردار مناسب 	عاجل	اقدامات
-		پایه

<p>ایجاد جاذبه های لازم برای زندگی در زیست بوم و سبک زندگی اسلامی</p> <p>وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - شورای فرهنگ عمومی کشور</p>		سیاست هفتم
		دستگاه محوری
<p>(۱) الگوسازی مناسب از جوان موفق، دانشمندان برگزیده، خانواده موفق، کسب و کارهای کارآمد، شغل آفرین و مطلوب از طریق ساخت سریال ها و فیلم های مناسب</p> <p>(۲) روزآمدسازی ماموریت های اجتماعی و فرهنگی مسجد و هیأت های مذهبی به منظور تقویت رویکرد مواسات و مسئولیت پذیری اجتماعی آنها</p> <p>(۳) توجه محوری به صنایع فرهنگی و ایجاد نظام تشویق برای خلاقیت های فرهنگی در زیست بوم سبک زندگی اسلامی</p>		راهبردها

<p>۴) مدیریت تغییرات مصرف فرهنگی جامعه از طریق تقویت سکوه‌های ملی</p> <p>۵) مقابله با ترویج سبک زندگی غربی و کاهش تعارضات هویتی</p>			
اقدامات	عاجل	شاد سازی نمادها و فضاهای شهری و جهت دادن خیابان (فضاهای شهری) به سمت سرگرمیهای سالم - رعایت اصل مشارکت جوانان در این برنامه ها	
	پایه	احیای سازمان ملی جوانان و بازنگری در اساسنامه سازمان و ماموریت های آن با توجه به تحولات عصری و نسلی	

سیاست هشتم		ارتقاء سواد دینی و فرهنگی و آشنائی با مهارت های ارتباطی و بین فرهنگی	
دستگاه محوری		سازمان تبلیغات اسلامی - حوزه علمیه قم	
راهبردها		<p>۱) توسعه فقه حکومتی برای تعیین چارچوبهای مسئولیت حکومت اسلامی</p> <p>۲) اصلاح نگرش ها و تفکرات انحرافی و ارائه موثر فلسفه زندگی از نگاه اسلام و پیامدهای منفی و بحران آفرینی نسبیّت گرایی و تفکرات پساتجدد به نسل نو</p> <p>۳) تقویت سواد دینی نسل جوان از طریق بسته های قدرتمند و طراحی شده آموزش مجازی با شیوه آموزش از طریق بازی ها و ساخت اقلیم های ارزشی دینی با بهره گیری از ظرفیت آموزش و پرورش</p> <p>۴) ساماندهی و رونق بخشی به جشنهای و اعیاد ملی و مذهبی و تعریف روزهای خاصی در سال برای جشن های عمومی و اجتماعی</p> <p>۵) حمایت از تولید محصولات و محتوای فرهنگی با پذیرش اصل تنوع فرهنگی</p> <p>۶) تقویت مهارت ارتباطات بین فرهنگی سالم و تقویت سواد ارتباطات بین فرهنگی و کاهش عصبیت های فکری منجر به حذف دیگری</p>	

سیاست نهم		تقویت مدیریت اعتراضات، اعتصابها و اغتشاشات و آشوبهای اجتماعی و حل منازعات بین فردی، محلی، ملی	
دستگاه محوری		وزارت کشور - فراجا و دستگاه های مربوطه	
راهبردها		<p>۱) تقویت جایگاه پلیس بعنوان حافظ امنیت و سلامت کودکان، نوجوانان و خصوصا دختران جامعه از طریق رفتار فاخر پلیس با مردم و ساخت سریال های داستانی</p> <p>۲) تقویت بعد رسانه ای در مدیریت اعتراضات و اغتشاشات با نظر داشت احساسات و درک مردم از وضعیت جامعه</p> <p>۳) آموزش های مهارتی به نیروهای انتظامی و امنیتی برای استفاده از روش های موثر در کاهش بحران از طریق رفتار و کردار حل منازعه</p>	
اقدامات	عاجل	<ul style="list-style-type: none"> تهیه بسته جامع رسانه‌ای، نظامی و انتظامی و امنیتی و فرهنگی برای مواجهه با اعتراضات اجتماعی محدود کردن مواجهه نیروهای نظامی و امنیتی با نسل جوان در راستای ارتقای اقتدار نیروی انتظامی با هدایت مسولیت مدیریت ناهنجاریهای فرهنگی و اجتماعی به دستگاههای فرهنگی و نهادهای خدمات مشاوره. 	

پایه	تهیه ابزار فنی و حقوقی برای تنظیم فعالیتهای عرصه عمومی چهره‌ها (سلبریتی‌ها) و گروه‌های مرجع نوظهور	
سیاست دهم	صیانت از ارزشمندی حجاب و تقویت اقدامات ترویجی	
دستگاه محوری	کلیه دستگاه‌های موظف	
راهبردها	<p>(۱) مدیریت هوشمند کج رفتارهای اجتماعی در قالب کشف حجاب و بدن‌نمائی و پرهیز از اقدامات و مداخلات تحریک آمیز در عرصه عمومی مگر در موارد مبارزه با باندهای اشاعه و مدیریت فحشاء</p> <p>(۲) طراحی و تولید لباس‌های فاخر و مناسب برای خانم‌ها و آقایان و تقویت بخش خصوصی در این راستا و دادن ماموریت به شهرداری‌ها برای ایجاد فروشگاه‌های زنجیره‌ای لباس مناسب و متناسب با فرهنگ اسلامی</p> <p>(۳) حذف جهت‌گیری‌های سیاسی به امر حجاب به منظور جلوگیری از رادیکالیزه شدن جامعه</p> <p>(۴) بهره‌گیری از ظرفیت رسانه و گروه‌های مرجع در معرفی و ترویج الگوهای مطلوب حجاب و اختصاص بودجه خاص به صدا و سیما برای ساخت فیلم‌های داستانی و مستند برای معرفی زندگی مطلوب و موفق در پرتو عمل به دستورات اسلام</p> <p>(۵) تقویت و حمایت از نوآوری‌های عمومی در راستای الگوسازی‌های ملی و مذهبی در زمینه حجاب در سطح ملی با اولویت شهرهای بزرگ</p> <p>(۶) پیگیری حقوقی بین‌المللی و فنی برای رعایت هنجارهای جامعه ایرانی توسط گروه‌های مرجع نوظهور و سکوها‌های (رسانه‌های اجتماعی) پر مخاطب بین‌المللی</p> <p>(۷) جهت‌دهی جامعه به سمت استفاده از سکوها‌های ملی با استفاده از ابزارهای فنی</p> <p>(۸) توسعه پویای‌های اجتماعی و فعالیت‌های داوطلبانه برای طراحی و ترویج الگوهای متنوع و متکثر پوشش شرعی و عرفی با هدف زیانمایی حجاب در جامعه</p>	
اقدامات	عاجل	<ul style="list-style-type: none"> • مدیریت و اجرایی سازی مصوبه ۸۲۰ با مسئولیت معاون اول رییس جمهور به عنوان رییس ستاد نقشه مهندسی فرهنگی کشور • توجه به بخشهای غیز ملموس مصوبه ۸۲۰ و پرهیز از اقدامات و مداخلات تحریک آمیز در عرصه عمومی • حل تعارض رفتاری رسانه رسمی با مقولات فرهنگی

پنج: کلان‌عرصه‌های دخیل در اعتراضات و اغتشاشات اخیر و اقدامات مقتضی هر کدام

۱- نوجوان و مسائل خاص آن

- بازطراحی نظام فهم مسائل و زیست‌جهان نوجوان در جامعه ایرانی معاصر با انجام پژوهش‌های کمی و کیفی و اخذ نظرات نخبگان (پیمایش ملی نوجوان+پژوهش کیفی گروه متمرکز توسط شورای فرهنگ عمومی و پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات در حال طی مراحل اجرایی است، اما نیاز به کمک مالی و معنوی سایر نهادها دارد).
- تدوین دکترین (بیانیه راهبردی) مواجهه با نوجوان و مسائل خاص آن در عرصه فرهنگی-اجتماعی در دو حوزه هویت و سبک زندگی (در حال تدوین توسط دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور)
- ایجاد قرارگاه ملی نوجوان (دستگاه‌های رسمی) و تشکیل مجمع فعالان نوجوان (فعالان مردمی، گروه‌های غیررسمی) جهت رفع خلاء وجود نهاد متولی و سیاست‌گذار در این حوزه سنی (۱۵ تا ۱۹ سال) ذیل شورای فرهنگ عمومی کشور و دبیرخانه آن (طرح پیشنهادی و آئین‌نامه متناسب با آن در دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور آماده شده است).
- بسته راهبردی سیاستی مواجهه با نوجوان با تمرکز بر رسانه‌های نوظهور و شبکه‌های اجتماعی (به پیوست ارسال شده است).

۲- زیست‌عقیفانه (عفاف و حجاب)

- بازنگری انتقادی و اصلاحی در سیاست‌ها و راهبردهای فعلی و گذشته در عرصه عفاف و حجاب مبتنی بر نگاه اصیل انقلاب اسلامی (پیشنهاد: بسته مصوب شورای فرهنگ عمومی با عنوان طرح گفتمانی سه پایه)
- لزوم تجدیدنظر در شیوه‌های عملکردی گشت ارشاد و طراحی ایده‌های بدیل (دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی با همکاری پژوهشگران و نخبگان این عرصه اقدام به تدوین پیشنهاد بدیل نموده که قابل ارائه و بررسی است).
- توجه ویژه به حوزه زنان و مسائل آن و بازنگری در نگاه‌های گفتمانی، طراحی سیاست‌های راهبردی و اقدامات مقتضی در این حوزه با توجه به ارزش‌های اسلامی-انقلابی و اقتضات اجتماعی-تاریخی

۳- حق و فرهنگ اعتراض

- تأسیس مرکز ملی گفتگو (سازوکار و پلن‌فترم اجتماعی گفتگوی عمومی و نخبگانی در باب مسائل جاری کشور و مشارکت فعال در فرایند حکم‌رانی با ابزار گفتگوهای همگرا/انتقادی ذیل شورای فرهنگ عمومی کشور و دبیرخانه آن)

- تدوین دکترین (بیانیه راهبردی) و برنامه راهبردی برای تحقق شروط ساختاری، فرهنگی و اجرایی اعتراض اجتماعی (طرح «اعتراض امن» توسط دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی آماده شده است، همچنین بیانیه راهبردی حق و فرهنگ اعتراض در حال تدوین و تصویب در شورای فرهنگ عمومی است).

۴- رسانه‌های اجتماعی و گروه‌های مرجع

- سامان دهی شبکه‌های اجتماعی داخلی و خارجی با رویکرد تقویت زیرساخت‌های شبکه‌های داخلی و عدم مسدودسازی ناگهانی و دائمی شبکه‌های خارجی (بسته سیاستی مهاجرت نرم که توسط شورای فرهنگ عمومی در حال تدوین و طراحی است و ایجاد امکان گفتگوی ملی پیرامون ایده مسدودسازی شبکه‌های خارجی)
- طراحی دکترین و تدوین سیاست‌های مقتضی جهت تعامل با گروه‌های مرجع و تدبیر صعود و نزول گروه‌های مرجع در جامعه (در حال تدوین در دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی)

۵- نشاط اجتماعی

- بسته جامع نشاط ملی در دوران پسا کرونا با هدف بازگشت جامعه در ابعاد عینی و ذهنی به زندگی روزمره (به پیوست ارسال شده است).
- استفاده هوشمندانه از ظرفیت‌های رویداد جام جهانی برای تقویت هویت ملی، انسجام اجتماعی و نشاط اجتماعی (بسته‌های پیشنهادی با همکاری دستگاه‌های مختلف در دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور آماده شده است).
- پیگیری ویژه طرح رویدادهای مشارکت آفرین با هدف بازآفرینی ظرفیت‌های محلی برای نشاط اجتماعی و همگرایی هویت‌های فروملی با هویت ملی (به پیوست ارسال شده است).